

SAVEZ IZVIĐAČA HRVATSKE

OSNOVE ZA RAD DOBNE SKUPINE
POLETARACA

Veljača 2000.

ODGOJNO - OBRAZOVNI CILJEVI

Polazeći od općih odgojno – obrazovnih ciljeva skautskog pokreta, a sukladno s temeljnim principima, skautskom metodom i specifičnostima sadržaja izviđačkog – skautskog programa, ovdje se postavljaju načini izbora odgojno – obrazovnih ciljeva i načina njihovog ostvarenja za najmlađu kategoriju našeg članstva – POLETARCE.

Savez izviđača Hrvatske kao odgojno – obrazovne ciljeve postavlja rezultate koje dijete, kroz više područja osobnog razvoja, može dostići savladavanjem izviđačkog programa koji je predviđen za tu dobnu skupinu članstva. Oni slijede isti odgojno – obrazovni put generalno postavljen u skautskom pokretu, kako bi se osigurao stalan, postupan i lagan prijelaz iz jedne u drugu dobnu skupinu, ka usvajanju pozitivnih ljudskih osobina i razvoju tih osobnih potencijala djeteta.

Po preporuci Svjetskog skautskog pokreta (WOSM) u određivanju odgojno – obrazovnih ciljeva i načina njihovog ostvarenja, svaka nacionalna organizacija – članica, postavlja osnovne pravce njihovog ostvarenja u tim oblastima osobnog razvoja djeteta.

U Savezu izviđača Hrvatske, ostvarivanjem ovog programa kod članova ove dobne skupine nastojat ćemo dostići njihov:

- **FIZIČKI RAZVOJ** – kao postaja nje odgovornim za rasti djelovanje svog vlastitog tijela a kroz:
  - svijest i spoznaju o vlastitom fizičkom rastu,
  - prepoznavanje svojih potreba
  - održavanje svog zdravlja i higijene
  - postizanje okretnosti i spretnosti
- **UMNI RAZVOJ** – kao razvoj djetetovih sposobnosti da misli, inovira i upotrebljava informacije na svojstven način kako bi se prilagodio novoj situaciji, a kroz:
  - prikupljanje informacija
  - procisiranje i analiziranje informacija
  - rješavanje problema
- **OSJEĆAJNI RAZVOJ** – kao usvajanje koncepta međuovisnosti s drugima i razvijanje sposobnosti za suradnju i vođenje, a kroz:
  - sudnose i komuniciranje s drugima
  - suradnju i vođenje
  - solidarnost i služenje
- **DUHOVNI RAZVOJ** – kao postizanje dubljeg znanja i razumijevanja duhovnog nasljeđa vlastitog društva, otkrivanjem duhovne stvarnosti koja daje smisao životu i vodi ka zaključku o svakodnevnom životu pojedinca, istovremeno poštujući duhovni izbor drugih, a kroz:
  - poticanje dobrodušnosti
  - promišljanje prirode
  - promišljanje čuda i umnosti stvaranja

- rad na unapređenju sebe i svijeta
  - molitvu i promišljanje
  - otkrivanje duhovnosti
- RAZVOJ KARAKTERA – kao prepoznavanje odgovornosti prema sebi i svom pravu na razvoj, učenje i rast u traženju sreće, istovremeno poštujući druge. Kao učenje vlastitog potvrđivanja, donošenja vlastitih odluka, postavljanje ciljeva i prepoznavanja neophodnih koraka ka njihovom dostizanju, a kroz:
    - stvaranje osobnog identiteta
    - razvijanje samostalnosti
    - poticanje posvećenosti i požrtvornosti

U ostvarivanju svih ovih područja osobnog razvoja djeteta, a prema postavljenim odgojno – obrazovnim ciljevima u Savezu izviđača Hrvatske, programski sadržaji rada trebaju biti formulirani kao:

- znanje koje treba postići – (ZNATI)
- vještine koje treba usvojiti – (ČINITI)
- stavovi koje treba razviti – (BITI)

OSNOVE RADA POLETARACA

ORGANIZIRANOST DOBNE SKUPINE

- ČLANSTVO

Djeca u dobi 8 – 11 godina (učenici nižih razreda osnovne škole), uključeni u rad izviđačke organizacije Hrvatske, čine kategoriju poletaraca.

Sukladno pedagoškim načelima primijenjenim u našem školskom sustavu, temeljne radno – odgojne skupine, kao i ustrojeni oblici najmlađih članova, u pravilu su mješovite po spolu.

Članovi nose jedinstveni naziv POLETARAC, a po spolu nose naziv poletarci za dječake, i pčelice za djevojčice.

- FORMA RADA

Temeljna radno – odgojna skupina poletaraca zove se JATO. Jato poletaraca u pravilu broji od 15 do 20 članova.

Upravilu dva ili više jata poletaraca objedinjuju se u DRUŽINU poletaraca.

- OBILJEŽJA

Jato ima svoje ime koje biraju sami poletarci. Ime jata simbolizira osobine članova jata, a u pravilu se uzima iz svijeta flore, faune, junaka iz dječjih priča ili po pojavama u prirodi.

Jato ima svoju zastavu. Na zastavi se nalazi simbol jata, a oblikuje se sukladno Pravilniku o zastavama Saveza.

VOĐENJE JATA I DRUŽINE POLETARACA

Radom jata rukovodi predvodnik.

Predvodnik je iskusan član organizacije, u dobi od 16 – 20 godina, koji ima smisla i ljubavi za rad s djecom, a odlikuje se moralnim kvalitetama i ponašanjem pozitivnog primjera. Predvodnik treba biti stručno osposobljen tako da stekne uvjerenje o osposobljenosti za samostalno vođenje jata poletaraca.

U svakom radu Predvodnik surađuje s članovima svog jata, pomažući razvoj njihovih organizacijskih posobnosti i odgovornosti.

Predvodnik mora poznavati svakog poletarca, njegove mogućnosti i znanje. Pored rada s jatom, predvodnici mogu ostvarivati izviđački program namijenjen svom uzrastu.

Vođa družine poletaraca je punoljetna osoba, sa afinitetom za rad s djecom. Vođa pomaže u radu svojih mlađih predvodnika, ali je posebno odgovoran za sigurnost rada i aktivnosti djece, zbog čega i jest uvjetovano punoljetna osoba. Vođa družine treba biti stručno osposobljen tako da stekne uvjerenje o osposobljenosti za samostalno vođenje družine poletaraca.

Starješina družine poletaraca je odrasla osoba koja potpomaže rad vođe družine u kontaktu s roditeljima i javnošću, skrbi o uvjetima rada družine, te svojim životnim iskustvom podržava rad voditelja u družini. Vodi savjet družine.

Družina, kao ustrojstveni oblik izviđačke Udruge, ima svoju Upravu i Savjet.

Upravu družine poletaraca čine vođa družine, predvodnici jata i starješina družine.

Savjet družine ili jata (ukoliko je jato jedini oblik okupljanja poletaraca u Udruzi izviđača), čine roditelji poletaraca, prijatelji organizacije i stariji (punoljetni članovi Udruge izviđača. Savjet svojim životnim iskustvom i autoritetom pomaže unapređenje rada poletaraca, te naročito sigurnost i ćudoređu ispravnost tog rada. Ukoliko družinama stvarnih potreba za blagajnikom i ekonomom, bira ih iz redova Savjeta.

U većim sredinama, županijama ili regijama, gdje djeluje više izviđačkih Udruga i ustrojstvenih oblika poletaraca, u sklopu zajednice udruge, ili samostalno ako ona ne postoji, moguće je organizirati posebno tijelo za poletarce koje skrbi o ostvarenju zajedničkih složenijih aktivnosti, o potrebnoj edukaciji i obuci predvodnika i vođa, o promicanju rada poletaraca u javnosti i školi, te o široj mogućoj suradnji u okviru skautskog pokreta.

SAVLADAVAJNE PROGRAMA

Imajući u vidu uzrast, te njegove psihofizičke osobine, program i metode rada s poletarcima organiziraju se uvelike kao vesela i primamljiva igra.

Cilj je ostvarenje odgojnih i obrazovnih učinaka. Savladavanje programa uz prijenu skautskih Principa, pridržavajna Obećanja i Zakona poletaraca, pomaže fizički, umni, osjećajni, društveni, duhovni i karakterni razvoj mlade osobe.

Time se pomaže uvođenju ovih najmlađih članova harmoničnu ljudsku zajednicu i svijet prirode, te razvoj smisla organiziranog ljudskog življenja u njoj.

Kroz ova načela omogućuje se također, postupno i nenametljivo uvođenje poletaraca u programske zahtjeve starijih članova.

Djeca teže igri u većim skupinama, što Savez prihvaća kao osnovnu metodu rada iz koje proističe i način organiziranja.

Igra je najomiljenija aktivnost i sastavni dio života djece. Iz tih razloga organizacija izviđača koristi igru kao osnovnu metodu rada s poletarcima. Sve aktivnosti trebaju biti vješto organizirane da ih djete ne osjeća kao teret i obavezu, da u njegov život unose veselje i radost, da se po svom pristupu i načinu razlikuju od škole.

Program poletaraca se sastoji od općih i posebnih znanja, temeljenih na originalnoj ideji Osnivača skautskog pokreta. Program je uvelike okrenut vještini i znanju življenja grupe u prirodi, ali je prilagođen uzrastu ove kategorije kao izviđačkog podmlatka.

Ostvarivanje programa mora biti sustavno i kontinuirano. Sticanje znanja, vještina i razvijanje sposobnosti obavlja se u stalnoj aktivnosti članova, što je moguće više u ambijentu prirode, u vedroj atmosferi igre.

Novi članovi organizacije ove dobi prelaze tzv. pripremno razdoblje. U jednom kraćem vremenu od nekoliko sastanaka i nekoliko aktivnosti oni dobivaju opću sliku organizacije, nakon čega se uključuju u redovan rad svog jata. Nakon što uspješno prođu to kratko upoznavanje s organizacijom, članovi koji nastavljaju s redovnim radom dobivaju ČLANSKI ZNAK kojeg nose na izviđačkoj odori.

Opći program poletaraca

Opći program poletaraca obuhvaćen je u programskim sadržajima tri "leta", od kojih svaki sadrži određeni broj tematskih cjelina grupiranih u istovjetnim programskim područjima za sva tri "leta". Nazivaju se "Brončana ptica" za 1. let, "Srebrna ptica" za 2. let, "Zlatna ptica" za 3. let.

LETOVI se osvajaju postupno, na sastancima, izletima, šetnjama i drugim vidovima aktivnosti jata, naročito u prirodi.

Ostvarivanje programa letova odvija se, u pravilu, za sve članove jata istovremeno. Predvodnik prati rad i razvoj poletaraca u čemu mu pomaže evidencija aktivnosti u knjizi jata. Sadržaje letova jato ostvaruje kao cjelina, a poletarac koji je sdjelovao u većini programskih aktivnosti, te pokazao željeni napredak, stječe pravo nošenja oznake prorađenog leta. Ispiti i testovi za priznavanje letova nisu potrebni.

Posebni program poletaraca

Posebni dio programa služi kao dopuna, proširenje i produbljenje općeg programa. On daje mogućnosti za ispoljavanje i ostvarivanje specifičnih pojedinačnih sklonosti i interesa pojedinih članova, te se ostvaruje prvenstveno kao izborni program. Posebni program je sadržan u vještinama.

VJEŠTINE predstavljaju skup raznolikih aktivnosti tematski vezanih za pojedinu širu oblast ljudskog života, životnu ili prirodnu cjelinu.

Programi "vješina" su vezani za programske ciljeve i način rada izviđačke organizacije s poletarcima, primjereni organizacijskim mogućnostima na razini jata (i družine), zasnovani na interesima članova, te savladivi u roku od najviše nekoliko mjeseci.

Opredjeljenje za određenu "vještinu" s kojom će se upoznavati, ovisi o interesu djece i uvjetima u kojima žive, kao i organizacijskim i programskim mogućnostima jata.

Letovi i vještine se savladavaju putem ciklusa.

CIKLUSI zaokružuju oblast s kojom se poletarci upoznaju. Radi se o sustavnom organiziranju niza aktivnosti iz zahtjeva određene vještine, povezanih jednom temom. Proširuju se zahtjevima onog leta kojeg jato savladava.

Ciklusi se ostvatuju putem igara, pjesama, priča, šetnji, natjecanja, posjeta, aktivnosti iz oblasti tehničkog i tjelesnog odgoja i kulture.

Tijekom jedne godine moguće je izvesti nekoliko ciklusa i na taj način ostvariti približno program jednog "leta" i nekoliko "vještina" godišnje.

Članu koji je iskazao primjereni ponašanje i veliku aktivnost u savladavanju sva 3 leta, može se dodijeliti nagradna značka – ("Primjeren poletarac", "Zlatno krilo", "Zlatna grančica"). *

Program se ostvaruje, u pravilu, u jatu kao cjelini, a jato bi trebalo ostvariti sve predviđene zahtjeve.

Ostvarenje programa u manjim grupama od jata uvjetovano je praktičkim razlozima konkretnog programskog zahtjeva (vrst igre, natjecanja i sl.). Takva podjela je privremena, grupe nisu čvrste ustrojstvene forme.

Poletarci koji su sudjelovali u većini ostvarenih aktivnosti stiču "vještinu", kao i pravo nošenja odgovarajuće oznake na izviđačkoj odori.

Poletarci pri završetku aktivnosti u dobnoj skupini poletaraca (nižeg snovno-školskog obrazovanja) u jatima se pripremaju za prelazak u stariju kategoriju članstva, te odgovarajuću metodu patrolnog sustava. U pravilu jato ili veća skupina njegovih članova zajedno prelazi, uz prigodnu svečanost, u patrolu izviđača ili planinki mlađe dobi. Time se održava dosegnuti duh zajedništva djece, kao i njihovo pouzdanje, a smajnuje se negativni naboj pri prelazu u novo.

OBLICI RADA

Jato i družina ostvaruju svoj program na sastancima, šetnjama, izletima, kolonijama, smotrama, natjecanjima, svečanostima, posjetama i razmjenama, kroz radne i humane akcije i aktivnosti.

- Sastanci se održavaju u prirodi i u prostorijama. Pod sastankom podrazumijevamo svaki organizirani skup jata-družine, pa i odlaske u kino, kazalište, muzej, zoološki vrt itd.
- Šetnje izvodimo naročito vikendom, ali se mogu organizirati i u ostalim danima. Šetnja ima određeni cilj u sklopu savladavanja nekog zahtjeva leta, vještine ili obrade ciklusa.
- Izleti su povremeni oblici rada veoma omiljeni među djecom. Organiziraju se prvenstveno izvan mjesta boravka i dobro su pripremljeni i programski razrađeni. Izlet se koristi za praktičnu provjeru i proradu znanja i vještina, uz igru, pjesmu i razonodu.
- Kolonije (logorovanja) su boravci poletaraca u prirodi uz uobičajeno trajanje od 7 do 15 dana. Smještaj poletaraca je, u pravilu, u čvrstim objektima, po mogućnosti nedaleko mjesta gdje logoruju izviđači. Ukoliko stariji poletarci na koloniji (logorovanju) radi pripreme borave u šatorima nekoliko dana, stariji izviđači moraju im biti na ispomoći – moraju im podići sve objekte prije dolaska, te obavljati sve dužnosti za koje poletarci nisu dorasli. Preporuča se organizacija takovog logora nakon pripreme konačara ne dulje od 10-tak dana, nakon čega poletarci odlaze, a stariji izviđači ostaju obavljati svoj kategorijski program.
- Smotre su prilike susreta poletaraca iz različitih sredina, čak zemalja, što omogućuje spoznaju kod djece o širini skautskog pokreta, te upoznavanje i prihvaćanje druge djece i mladih ljudi različitih po mnogim karakteristikama.
- Natjecanja kao jedna od poticajnih i djeci privlačnih metoda u praktičnoj proradi programa, prakticiraju se uz znatan oprez da ne bi djelovali štetno u odgojnom pogledu.
- Svečanosti, od izviđačkih prilikom davanja obećanja, prelaska u patrolu izviđača – planinki, priredbi, logorskih vatri itd., do obilježavanja važnijih blagdana, ostvaruju se uz dobru pripremu poletaraca za aktivno učešće i doživljavanje pozitivne atmosfere svrhe same svečanosti.
- Posjete i razmjene kao socijalizacijske aktivnosti s djecom značajne su. Posjećuju se kulturno-povijesni spomenici, značajni događaji, kulturno zabavne manifestacije i priredbe, prijatelji i poznanici. Kroz razmjenu s drugim članovima organizacije u Hrvatskoj i svijetu, djeca stječu prijateljstva u širokom

krugu drugačijih kulturnih, tradicijskih i ostalih obilježja što znatno doprinosi njihovoj civilizacijskoj širini.

- Radne, humane i privredivačke aktivnosti, kao i štednja, usko vezana uz to, doprinos su ispravnom razvijanju odnosa prema radu i radu i racionalnom korištenju njegovih plodova. Također grade ispravan suodnos spram drugih ljudi, naročito onih kojima je potrebna naša pomoć.

METODE RADA

U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ciljeva izviđačke organizacije i skautskog pokreta sa ovom kategorijom članova krećemo prvenstveno od principa učenja kroz aktivnost i rad. Aktivnost unutar izviđačke organizacije za dijete tako postaje put u osobno iskustvo.

Sa ovom našom najmlađom kategorijom ta aktivnost će pretežito biti igra, jer je ona za ovu dobnu skupinu najprirodniji put u saznavanje i učenje. Aktivnosti će se najvećim dijelom sprovoditi na otvorenom u prirodi, što je i najbolje okruženje za rad s djecom. Stalnom i postupnom aktivnošću u maloj grupi (jatu), gdje dijete dolazi do izražaja i kao individua, rad se temelji na zakonima i obećanju poletaraca čime se djeca uvode u upoznavanje određenih pravila ponašanja koja vrijede u ljudskoj zajednici i po kojima ona harmoničnije živi. Štoviše, aktivnostima pomoći služenja zajednici i drugim ljudima koji su u potrebi, od tih prvih koraka dijete razvija osjećaj za svoje bližnje i svoju društvenu okolinu.

Vrlo značajne metode rada s poletarcima su praktični dječji radovi, te pričanje ili čitanje dječje literature.

Kao poticajna asocijacija ili simbolička, slikovita osnova za rad s poletarcima u svjetskom skautskom pokretu, uzima se "Knjiga o džungli" R. Kiplinga. Kroz karakterne osobine životinja-likova iz te basne djeci se lakše dočarava međudnos u zajednici.

Život grupe ili duh jata koji se osjeća u ukupnom radu s djecom od izuzetne je važnosti, on je ključ privlačnosti bilo kakve izviđačke aktivnosti za članove, on tek dovodi u život sve elemente izviđačke metode.

Uloga i potpora odraslih voditelja u radu jata nezamjenjiva je posebno za ovu kategoriju, jer ona o njima u potpunosti ovisi. Vraćajući se na "Knjigu o džungli", voditelj je u skautizmu doslovno Akela (vučica – zaštitnica djeteta Mowglia), hraniteljica i braniteljica o čemu ovisi zdravi rast naših najmlađih članova.

U suradnji s drugim jatima u družini javlja se prvi timski sustav preko kojeg djeca ulaze u život šire grupe, i na kraju do izviđačke udruge kao zajednice svih kategorija, svojevrsne izviđačke obitelji.

U radu ove kategorije koristit ćemo i druge primjeren metode kao : pjevanje, promatranje, razgovor, pokazivanje predmeta, prikazivanje filmova i dija filmova,

gledanje TV-programa, demonstraciju događaja, rad na tekstu, crtanje i ručni rad, uvježbavanje i provjeru stečenog znanja i vještine.

EVIDENCIJA ČLANSTVA I AKTIVNOSTI

Poletarci vode knjigu jata, knjigu družine i ljetopis.

Knjiga jata sadrži podatke o svakom članu, planove rada na sastancima, te programsko napredovajne članstva.

Knjiga družine poletaraca je dnevnik svih članova njihovih aktivnosti na nivou družine.

Ljetopis je dnevnik dogodovština kroz aktivnosti jata i družine sa mnoštvom uspomena, čime se podiže duh privrženosti jatu i družini. Letopis vode sami članovi prema sklonostima i afinitetima.

Poletarci imaju svoju člansku iskaznicu u kojoj se vodi programsko napredovanje. Osvojeni letovi i vještine, pohvale i nagrade, te registriranost članova državnog Saveza za tekuću godinu.

PODRUČJA PROGRAMSKOG SADRŽAJA LETOVA POLETARACA

1. IZVIĐAČKI POKRET
  - Svjetski skautski pokret
  - Izviđačka organizacija Hrvatske
2. RAZVOJ DUHOVNIH VRIJEDNOSTI
3. NAŠA DOMOVINA, NJENI LJUDI I KRAJEVI

Život u prirodi

4. IZLETNIŠTVO, ORIJENTACIJA I KRETANJE KROZ PRIRODU
5. IZVIĐANJE I TRAGANJE
6. TEHNIKA IZLETNIŠTVA I LOGOROVAJNA
7. SIGNALIZACIJA I VEZA
8. PREHRANA U PRIRODI
9. VREMENSKE POJAVE I ZAŠTITA OD PRIRODNIH NEPOGODA
10. BILJNI I ŽIVOTINJSKI SVIJET
11. EKOLOGIJA I ZAŠTITA PRIRODE
12. TJELESNA KULTURA I ZDRAVLJE
13. RAD I ŠTEDNJA
14. KULTURNO – ZABAVNE AKTIVNOSTI

OPSEG PROGRAMA KATALOG ZNANJA POLETARACA

1. IZVIĐAČKI POKRET

- Izviđačka organizacija Hrvatske – svjetski skautski pokret
  - **Obrazovni zadaci**
Upoznavanje pomova poletarac, jato, predvodnik. Upoznavanje Obećanja i Zakona poletaraca. Pravilno nošenje izviđačke odore. Poznavanje izviđačkog znaka i himne. Upoznavanje priče o osnutku vlastite jedinice, jata. Priča o Baden Powelu, osnivaču skautskog pokreta. Upoznavanje neke druge jedinice poletaraca.
  - **Odgojni zadaci**
Time je začeta svijest o širini i različnosti, a opet istovjetnosti interesa i težnji djeteta i grupe.

2. RAZVOJ DUHOVNIH VRIJEDNOSTI

- **Obrazovni zadaci**
Područje 3 temeljna principa skautizma: 1) Dužnosti prema Bogu, 2) Dužnosti prema drugima i 3) Dužnosti prema sebi. Sudjelovane u jednom duhovnom-tradicionalnom događaju an svom mjestu ili užem zavičaju ("Betlehemske svjetlo", Sv. Juraj – zaštitnik skauta, zaštitnik grada i sl.). Sudjelovati u akciji organizirane pomoći drugim ljudima. Sudjelovanje u aktivnostima za stjecanje zdravih navika. Upoznavanje opasnosti za vlastito zdravlje i sigurnost. Upoznavanje svoje osobe.
- **Odgojni zadaci**
Postupno razumijevanje skautskih-izviđačkih principa kod djeteta kao osnove za građevne budućih duhovnih i vrijednosnih kriterija u životu; prihvaćanje pozitivnih primjera ponašanja koji se protežu čitavim izviđačkim okruženjem za poletarca. Razvoj djeteta uz postupno razumijevanje i prihvaćanje skautskih principa, Zakona i Obećanja kao etičkog usmjerenja.

3. NAŠA DOMOVINA, NJENI LJUDI I KRAJEVI

- **Obrazovni zadaci**
Upoznati značenje pojma zavičaj i domovina. Upoznati glavna obilježja užeg zavičaja i njegovih stanovnika. Upoznati neke značajnije ustanove – sadržaje u bližoj okolini. Naučiti himnu, te objasniti grb i zastavu Republike Hrvatske. Posjet kulturno-povijesnom spomeniku. Sudjelovati s jatom u obilježavanju negog od blagdana RH. Upoznati se sa značenjem jedne istaknute osobe iz zavičaja. Upoznati neko karakteristično zanimanje svog zavičaja.
- **Odgojni zadaci**
Prvntveno težiti razrješenju pojma domovine kod djeteta, kao i njegovanje pozitivnih osjećaja koji iztog pojma proizlaze. Postupno upoznavanje fizičkih karakteristika uže i šire domovine, njenih ljudi, kulture i tradicije kao osnova pozitivnog razvoja djeteta.

Život u prirodi

4. IZLETNIŠTVO, ORJENTACIJA I KRETANJE U PRIRODI

➤ Obrazovni zadaci

Sudjelovajne na izletima i šetnjama. Znati upotrijebiti opremu i pribor za izlet. Upoznati kompas i izraditi s jatom priručni kompas. Određivanje strana svijeta prema položaju Sunca i zvijezde Sjevernjače. Upoznati sazviježđe Malog i Velikog medvjeda. Sudjelovati u večernjem promatranju neba s jatom. Izraditi skicu puta od škole ili izviđačkih prostorija do stana. Upoznati obližnje naselje i prometnice. Znati se zaštititi od kiše u prirodi.

➤ Odgojni zadaci

Razvijanje sposobnosti za prve samostalne izlaske u prirodu zajedno s vršnjacima. Razvijanje osjećaja za snalaženje u prostoru. Razvijanje ljubavi i sklonosti za izvornu ljepotu prirode.

5. IZVIĐANJE I TRAGANJE

➤ Obrazovni zadaci

Sudjelovati u igrama zapažanja i pamćenja. Upoznati kretanje po putnim znacima. Izraditi zapis o putu na izletu ili šetnji. Sudjelovati u terenskim igrama skrivanja i traženja. Služiti se planom svog mjesta. Snalaziti se u kretanju po uputama.

➤ Odgojni zadaci

Razvijanje sposobnosti kod djeteta za uočavanje svijeta prirode okosebe, te sposobnosti zapažanja i analitičkog pamćenja.

6. TEHNIKA IZLETNIŠTVA I LOGOROVANJA

➤ Obrazovni zadaci

Naučiti upotrebu čekića i nožića. Izraditi igračku od priručnog materijala. Naučiti veati čvorove: zastavni, ambulanti, detektivski, skraćivaljku i ribarski. Upoznavajne šatora. Izrada predmeta praktične primjene. Sudjelovati u izradi sunčevog sata u prirodi. Sudjelovati u izradi izviđačke makete. Upoznati se s opasnostima loženja vatre na otvorenom.

➤ Odgojni zadaci

Praktičnim radom u ambijentu prirode, razvijati fizičku spremnost i samopouzdanje djeteta. Razvijati osjećaj za korisnost suradnje sa svojim vršnjacima u ostvarenju zajedničkog zadatka.

7. SIGNALIZACIJA I VEZA

➤ Obrazovni zadaci

Koristiti telefon i telefonski imenik. Znati važnije telefonske brojeve. Znati adesirati pismo. Upoznati se s načinima prenošenja poruka na daljinu u prirodi. Upamtiti i prenijeti poruku u određenom vremenskom razmaku. Upoznati značenje i načine slanja signala SOS. Upoznati neki najosnovniji signal rukama. Sudjelovati u igrama zorne signalizacije.

➤ Odgojni zadaci

Razvijanje spretnosti, brzine i maštovitosti uz pomoć signalizacije i znakova u prirodi.

8. PREHRANA U PRIRODI

➤ Obrazovni zadaci

Znati koristiti vodu za piće u prirodi – odabir, čuvanje korištenje. Upoznati osnovne vrste voća i povrća. Upoznati osnovne jestive šumske plodove (ne gljive!!). Pripremiti obrok s jatom u prirodi. Pomoći u kuhinji na većim akcijama.

➤ Odgojni zadaci

Kroz osnovna pristupna znanja pripremanja hrane u uvjetima izvan doma, razviti samostalnost i samopouzdanje u brizi za osobne potrebe prehrane.

9. VREMENSKE POJAVE I ZAŠTITA OD PRIRODNIH NEPOGODA

➤ Obrazovni zadaci

Razlikovati osnovne vrste oborina. Pratiti s jatom smjerove vjetra i upoznati osnovne vjetrove u zavičaju. S jatom pratiti i bilježiti temperaturne promjene u kraćem razdoblju. S jatom pratiti i bilježiti vremenske promjene u zavičaju. Upoznati osnovne meteorološke simbole. Izraditi s jatom kalendar promjena u prirodi.

➤ Odgojni zadaci

Razvijati spoznaju mijena prirode radi moguće zaštite pri boravku u prirodi.

10. BILJNI I ŽIVOTINJSKI SVIJET

➤ Obrazovni zadaci

Zasaditi i podizati biljku. Upoznati važnije domaće životinje. Prepoznavati karakteristične biljke i životinje zavičaja. S jatom izraditi jednostavnu prirodnjačku zbirku ili herberij. Posjet prirodoslovnom muzeju, zoovrtu ili botaničkom vrtu.

➤ Odgojni zadaci

Razvijanje shvaćanja svijeta prirode izvan urbane ljudske zajednice.

11. EKOLOGIJA I ZAŠTITA PRIRODE

➤ Obrazovni zadaci

Upoznati osnovne ekološke zadatke pri akcijama u prirodi. Kroz jednostavne primjere upoznati značenje očuvanja okoliša. Sudjelovati u akciji čišćenja ili uređenja okoliša. Naučiti neki od načina štednje prirodnih resursa. Sudjelovati u aktivnosti obilježavanja eko-datuma. Sudjelovati u izradi dnevnika postupaka očuvanja okoliša.

➤ Odgojni zadaci

Razvijanje osnovne spoznaje o mogućem štetnom djelovanju čovjeka na svoju prirodnu okolinu, počevši od neposrednog okruženja u kojem djeteta živi – kuće, škole, dvorišta, ulice, kao i u široj okolini prirode.

12. TJELESNA KULTURA I ZDRAVLJE

➤ Obrazovni zadaci

Poticati higijenske navike u jatu. Sudjelovati u sportskim igrama jata i družine u prostoru i prirodi. Naučiti rukovati lopatom. Naučiti postupak djeteta ove dobi u nekim izvanrednim situacijama (požar, izljev vode, nestanak struje...). Upoznati prvu pomoć pri ogrebotinama i krvarenju iz nosa. Znati na akciji oprati svoje rublje. Savladati neki oblik kretanja (plivanje, skijanje, vožnja bicikla). Znati upotrijebiti dezinfekcijski zavoj kod lakše ozljede.

➤ Odgojni zadaci

Kroz vedre ipoučne aktivnosti u gradu i u prirodi, razvijati osnovne norme osobne higijene, ispravan i zdrav odnos prema svome tijelu. Razvijati snalažljivost u osnovnim situacijama nužne pomoći i samopomoći.

13. RAD I ŠTEDNJA

➤ Obrazovni zadaci

S jatom organizirati redovnu štednju. Voditi zabilješke o utrošku đeparca 1 tjedan. Uštedjeti za dio izviđačke opreme. Štednjom jata izvesti jednu akciju. Zajedničkom štednjom pomoći potrebitom članu ili drugim ljudima u potrebi. Svojim radom pomoći održavanju i uređenju izviđačkog prostora ili okoliša. Sudjelovati u radnoj aktivnosti radi namicanja sredstava jata/družine.

➤ Odgojni zadaci

Razvijanje i njegovanje pravilnog odnosa prema najvrednijoj ljudskoj djelatnosti – radu. Razvijanje marljivosti, upornosti, kroz osmišljene i poticajne radne zadatke. Razvijanje smisla za štednju radi stvaranja navike racionalnog korištenja osobnih i zajedničkih resursa.

15. KULTURNO – ZABAVNE AKTIVNOSTI

• Kultura

➤ Obrazovni zadaci

Naučiti nekoliko izviđačkih, dječjih i narodnih pjesama. Znati izrecitirati pjesmu pred jatom. Upoznati jato s nekim člankom iz dječjeg tiska. Sudjelovati s jatom u točki programa uz logorsku vatru ili na priredbi. Prepričati priču pred jatom. Sudjelovati u pripremi izložbe jata. Upoznati jato s pročitanim knjigom. Posjetiti s jatom kulturnu ustanovu.

➤ Odgojni zadaci

Kroz male, djeci bliske i nenametljive aktivnosti unutar grupe, razvijati sklonosti ka duhovnom stvaralaštvu čovjeka kroz estetski izraz riječima. Likovnošću, glazbom, pokretom.

• Praktični rad, razonoda, igre

➤ Obrazovni zadaci

Sudjelovati u izradi zidnih novina. Sudjelovati u izradi prigodnih predmeta (maska, čestitka, pisanice, plakata itd.). Crtati i obojati likove i objekte iz prirode. Sudjelovati u pripremi i izvođenju igre za nove članove. Pratiti i zabiljiti utiske 1 emisije na TV-u. Upoznati 1 informatičku igru.

➤ Odgojni zadaci

Njegovati učenje kroz neposredni, praktični rad već od najmlađe kategorije članova. Kroz grupni i pojedinačni praktični rad (radionice) razvijati fizičku spretnost i osjećaj za grupni rad.

Kroz igre razvijati pozitivan odnos prema sugračima, poštenje i ponos, a obuzdavati loše emocije.

Osmišljenim, planiranim i aktivnim organiziranjem razonode i zabave kod djece stvaramo pozitivnu atmosferu vedrine i životne radosti kao zajedničkog doživljaja kojemu svi doprinose, a time u začetku suzbijamo negativistički, destruktivni i potrošački način razonode.

KATALOG VJEŠTINA ZA POLETARCE

Popis "vještina" s utvrđenim programskim težištima

Vještine su grupirane oko 4 smjernice:

- priroda
- društvo
- sport
- umjetnost

s time da vještine jedne grupe svojom programskom zadaćom mogu ulaziti i u okvire ostalih.

PRIRODA

1. Astronaut

- upoznavanje zvjezdanog neba, osnova astronomije, orijentacije po zvijezdama, mogućnostima putovanja u Svemir

2. Prirodnjak

- upoznavanje prirode i osnova ekologije

3. Mornar

- upoznavanje života na moru i morske flore i faune

4. Ribica

- upoznavanje ribljih vrsta (rječnih i morskih)
- osnove plivanja

5. Žabica

- upoznavanje života vodozemaca
- osnove ronjenja

6. Poljoprivrednik

- upoznavanje života na selu, domaćih životinja i seoske proizvodnje

7. Robinzon

- život i preživljavanje u prirodi
- osnove pionirstva, signalizacije, prve pomoći i prehrane u prirodi

8. Hiawata

- upoznavanje flore vlastitog kraja (cvijeće, ljekovito bilje, drveće...)

9. Mowgli

- upoznavanje životinjskog svijeta

10. Jetti

- upoznavanje prirode zimi i zimskih aktivnosti ljudi
- osnove sanjkanja i skijanja

PRIRODA I DRUŠTVO

11. Izletnik

- upoznavanje krajeva naše domovine i primjena osnova izletništva

12. Vodič

- razvijanje orijentacije u prostoru
- korisnost u društvenoj zajednici (pomoć u kretanju i prostornom snalaženju starijima, djeci s poteškoćama u razvoju, tjelesnim invalidima,...)

DRUŠTVO

13. Domaćin

- prihvaćanje osnova lijepog ponašanja
- osnove kuhanja

14. Sakupljač

- razvijanje sklonosti ka izabiru, pohrani i razvrstavanju različitog materijala

15. Novinar

- upoznavanje osnova novinarstva
- književni i novinarski pokušaji

SPORT

16. Biciklist

- upoznavanje prometnih pravila
- vožnja biciklom

17. Sportaš

- upoznavanje važnosti sporta i tjelesne kulture
- aktivno bavljenje sportskim aktivnostima (nogomet, košarka, odbojka,...)

UMJETNOST

18. Zabavljač

- osnove kulturno-zabavnih aktivnosti za poletarce, njegovanje posebnih sposobnosti scenskog nastupa za djecu
- razvijanje sklonosti ka pjesmi, plesu glumi,...

19. Umjetnik

- razvijanje likovnih sposobnosti
- upoznavanje sa tehnikama likovnog izraza (crtež, slika, skulptura, kolaž,...)

20. Modelar

- izrada ručnog rada
- upoznavanje obrtničkih djelatnosti

Predsjednica Saveza:
Anka Mandušić

